

УДК 616. 8 (477. 53 “2007-2016”)

Плужнікова Т. В., Костріков А. В.

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА НЕВРОЛОГІЧНІ ХВОРОБИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ПЕРІОД 2007 – 2016 РОКИ

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» м. Полтава

Проаналізовані динамічні показники неврологічної захворюваності серед населення Полтавської області за останні десять років (2007 - 2016) згідно статистичних даних Головного управління статистики у Полтавській області та Інформаційно-аналітичного відділу Полтавської обласної клінічної лікарні ім. М. В. Скліфосовського. За останні десять років у структурі захворюваності на неврологічні хвороби серед населення Полтавської області було встановлено, що перше місце стабільно займають цереброваскулярні захворювання, друге місце у структурі неврологічної захворюваності з 2010 року займає розсіяний склероз, третє місце до 2013 року належало запальним хворобам центральної нервової системи і тільки з 2014 року на третьому місці з'являються дорсопатії та ураження нервових сплетінь. У 2013 році запальні хвороби центральної нервової системи та дорсопатії мали практично однакові значення показників. Абсолютний приріст за десять років поступово зменшився і був негативний серед цереброваскулярних захворювань. Показники динамічного ряду серед захворюваності на розсіяний склероз і ураження нервових сплетінь збільшилися. Проаналізовані показники темпу росту та відсоток одужання серед хворих неврологічного відділення за останні десять років.

Ключові слова: захворюваність, неврологічні хвороби, аналіз, населення, Полтавська область.

Захворювання нервової системи лягають важким тягарем на суспільство. Протягом багатьох років перше місце щодо поширеності та соціальної значущості посідають хвороби системи кровообігу (ХСК). Смертність від цереброваскулярних захворювань (ЦВЗ) посідає друге місце у структурі загальної смертності населення України [5]. Слід відмітити, що протягом останніх років цей показник дещо зменшився та стабілізувався. Сьогодні до найпоширеніших хвороб в Україні належать неврологічні захворювання, розповсюдженість яких в останні роки, на жаль, значно зросла. У структурі неврологічної патології найбільш актуальними та соціально значущими є судинні захворювання головного мозку, демієлінізуючі ураження нервової системи (зокрема, розсіяний склероз), захворювання периферичної нервової системи та ін. У структурі судинних захворювань головного мозку провідне місце посідають гострі порушення мозкового кровообігу – мозкові інсульти – одна з найпоширеніших причин інвалідності та смертності населення країни. Смертність від мозкового інсульту в Україні за останні роки зменшилась, але в порівнянні з іншими країнами залишається ще високою. У нашій країні співвідношення геморагічних та ішемічних інсультів у різних регіонах становить 1 : 3 – 1 : 4. Для порівняння – у розвинутих країнах світу це співвідношення знаходиться на рівні 1 : 7 – 1 : 8 [6].

Розсіяний склероз (РС) є одною з основних причин інвалідизації пацієнтів із захворюваннями нервової системи. Захворювання виникає переважно у людей віком від 16 до 45 років та призводить до їхньої інвалідизації і вилучення з числа працездатного населення [2].

Рівень поширеності хвороб серед міського населення вищий, ніж серед сільського. Але ж серед сільських жителів більш поширені такі захворювання, як хвороби крові, хвороби ендокринної системи та нервової системи [7,8,9].

В структурі мозкового інсульту ішемічні порушення мозкового кровообігу займають лідируюче положення. У розвинутих країнах це співвідношення складає 7 : 1, а в Україні – 3, 6 : 1. Таке переважання геморагічних інсультів в нашій країні зумовлено великим значенням артеріальної гіпертензії для його виникнення. За останніми даними, в Україні зареєстровано понад 12 млн. хворих на артеріальну гіпертензію, з них лікується до 40 % та лише 1 % не має інших серцево-судинних факторів ризику [4]. За даними ВООЗ, одним із найпоширеніших захворювань кровообігу є артеріальна гіпертензія (АГ), при якій ризик розвитку майже всіх атеросклеротичних серцево-судинних та цереброваскулярних захворювань (ЦВХ) підвищується в 2 – 3 рази [1,3]. У структурі захворюваності дорослого населення на серцево-судинні захворювання лідирують гіпертонічна хвороба (ГХ) — 41%, ішемічна хвороба серця (ІХС) — 28%, цереброваскулярні хвороби — 16%, у структурі їх поширеності — 46%, 34% та 12% відповідно. Негативна динаміка притаманна кожній із цих нозологічних форм. За останні десять років, на жаль, відмічається значне зростання неврологічної патології в країні [2]. Поширеність гіпертонічної хвороби серед населення за період 1999 – 2013 роки зросла в 3, 6 рази; ішемічної хвороби серця — у 3, 3 рази; цереброваскулярних захворювань — у 2, 4 рази. Особливо тривожить той факт, що хвороби системи кровообігу лідирують у структурі первинної інвалідності дорослого населення України та його смертності [2,10]. Протягом зазначеного періоду рівень смертності дорослого населення від хвороб системи кровообігу в Україні зріс удвічі [1].

Цереброваскулярні захворювання є важливою медико-соціальною проблемою для нашої країни у зв'язку з їхньою великою поширеністю, значним відсотком смертності та інвалідизації [2,3,10].

Мета роботи

Метою даного дослідження було вивчити динамічні особливості показників неврологічної захворюваності серед населення Полтавської області за 10 років (2007 – 2016).

Матеріали та методи дослідження

Дослідження проводилось епідеміологічним та статистичним методами. Використані статистичні дані Головного управління статистики у Полтавській області та Інформаційно-аналітичного відділу Полтавської обласної клінічної лікарні ім. М. В. Скліфосовського за період 2007 – 2016 роки. За даними щорічних звітів Полтавської обласної клінічної лікарні оцінювалися показники неврологічної захворюваності серед населення Полтавської області за період 2007 – 2016 роки. Проаналізовані показники структури захворюваності та розраховані показники динамічного ряду за вивчений період.

Результати та їх обговорення

За останні десять років у структурі захворюваності на неврологічні хвороби серед населення Полтавської області було встановлено, що перше місце стабільно займають цереброваскулярні захворювання, але слід відмітити незначне зниження середнього показника з 29, 35 % у 2008 році до 27, 87 % у 2016 році. Друге місце у структурі неврологічної захворюваності з 2010 року займає розсіяний склероз, третє місце до 2013 року належало запальним хворобам центральної нервової системи (ЦНС) і тільки з 2014 року на третьому місці з'являються дорсопатії та ураження нервових сплетінь. У 2013 році запальні хвороби центральної нервової системи та дорсопатії мали практично однакові значення показників і складали 13, 38 % та 13, 2 % відповідно.

Проаналізувавши динамічний ряд неврологічної захворюваності по Полтавській області було встановлено, що абсолютний приріст за десять років поступово зменшився і був негативний серед цереброваскулярних захворювань на півтора відсотка, а серед запальних хвороб центральної нервової системи та дорсопатії зменшився майже на 20 % та на 9, 3 % відповідно. Показники динамічного ряду серед захворюваності на розсіяний склероз і ураження нервових сплетінь збільшилися на 12, 8 % та на 11 % відповідно (позитивний абсолютний приріст).

При аналізі темпу росту було відмічено, що серед найбільш поширених неврологічних хвороб, таких як цереброваскулярні захворювання, він складав 94, 9 %; для захворюваності на розсіяний склероз темп росту дорівнював 231, 7 %; для запальних хвороб центральної нервової системи він мав значення 17, 5 %, а серед уражень нервових сплетінь – 83, 5 %.

Слід відмітити, що відсоток одужання серед хворих неврологічного відділення на цереброваскулярні захворювання за останні десять років поступово зменшився з 21, 7 % у 2007 році до 5, 1 % у 2016 році; серед хворих на розсіяний склероз цей показник зменшився з 3, 93 % у 2007 році до 0, 86 % у 2016 році; а відсоток одужання хворих на запальні хвороби ЦНС з 19, 3 % у 2007 році до 5, 2 % у 2016 році. Серед інших неврологічних захворювань згідно даних звітів по Полтавській області відсоток одужання не має сталої динаміки і коливається. За період 2007 – 2016 роки у кардіологічному відділенні Полтавської обласної клінічної лікарні зменшився відсоток сільських жителів від всіх пролікованих з 59, 6 % до 52, 4%. У неврологічному відділенні цей показник дещо збільшився за звітний період з 56, 7 % до 57, 5 %.

Висновки

При вивченні захворюваності на різні неврологічні хвороби серед жителів Полтавської області були проаналізовані показники структури захворюваності, показники динамічного ряду, встановлені тенденції цих показників за останні десять років. Враховуючи результати проведеного дослідження, вважаємо за необхідне продовжити всебічне вивчення неврологічної захворюваності в Полтавській області, порівняння цих показників із показниками кардіологічної захворюваності та аналізу подальшої динаміки хвороб системи кровообігу у населення Полтавської області.

Література

1. Дудник С. Т. Українцям загрожує «надсмертність» [Електронний ресурс]. / С. Т. Дудник – Режим доступу: <http://www.vz.kiev.ua/sercevo-sudinni-zaxvoryuvannya-v-ukrayini-prognozi-nevtishni/>
2. Іпатов А. В. Первинна інвалідність внаслідок провідних хвороб системи кровообігу в Україні (2015-2016 рр.) / А. В. Іпатов, О. М. Лисунець, І. Я. Ханюкова – Буковинський медичний вісник. – 2017. - Том 21, № 2 (82), ч. 1. – С. 197 – 202.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Головного управління статистики у Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pl.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Інфомедія Здоров'я України «Українська неврологія сьогодні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://health-ua.com/articles/1208>.
6. Погребський Т. І. Особливості захворюваності та смертності населення України / Т. І. Погребський. // Часопис соціально-економічної географії. – 2014. - 16 (1). – С. 170-174.
7. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2013 рік / за ред. О. С. Мусія. – К., 2014. – 438 с.
8. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2014 рік / за ред. Квіташвілі О.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – К., 2015. – 460 с.
9. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2015 рік / за ред. Шафранського В.В.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2016. - 452 с.

10. Чепелевська Л. А. Сучасні тенденції смертності населення України / Л. А. Чепелевська, О. П. Рудницький, А. А. Крапівна // Україна. Здоров'я нації. – 2014. – № 1. – С. 33-39.

Реферат

АНАЛИЗ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ НА НЕВРОЛОГИЧЕСКИЕ БОЛЕЗНИ СРЕДИ НАСЕЛЕНИЯ ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ ЗА ПЕРИОД 2007 - 2016 ГОДЫ

Плужникова Т. В., Костриков А. В.

Ключевые слова: заболеваемость, неврологические болезни, анализ, население, Полтавская область.

Проанализированы динамические показатели неврологической заболеваемости среди населения Полтавской области за последние десять лет (2007 - 2016) согласно статистическим данным Главного управления статистики в Полтавской области и Информационно-аналитического отдела Полтавской областной клинической больницы им. Н. В. Склифосовского. За последние десять лет в структуре заболеваемости неврологическими болезнями среди населения Полтавской области было установлено, что первое место стабильно занимают цереброваскулярные заболевания, второе место в структуре неврологической заболеваемости с 2010 года занимает рассеянный склероз, третье место до 2013 года принадлежало воспалительным болезням центральной нервной системы и только с 2014 года на третьем месте появляются дорсопатии и поражения нервных сплетений. В 2013 году воспалительные болезни центральной нервной системы и дорсопатии имели практически одинаковые значения показателей. Абсолютный прирост за десять лет постепенно уменьшился и был отрицательный среди цереброваскулярных заболеваний. Показатели динамического ряда среди заболеваемости рассеянным склерозом и поражения нервных сплетений увеличились. Проанализированы показатели темпа роста и процент выздоровления среди больных неврологического отделения за последние десять лет.

Summary

ANALYSIS OF MORBIDITY RATE OF NEUROLOGIC DISEASE AMONG THE POPULATION OF POLTAVA REGION FOR 2007 – 2016

Pluzhnikova T. V., Kostrikov A. V.

Key words: morbidity, neurological diseases, analysis, population, Poltava region.

Dynamic indices of neurological morbidity among the population of the Poltava region over the last decade (2007 - 2016) have been analyzed according to statistical data of the Main Directorate of Statistics in the Poltava Region and the Information and Analytical Department of the N. V. Sklifosovsky Poltava Regional Clinical Hospital. Over the past ten years neurological diseases among the population of the Poltava region have been found to occupy the first place along with cerebrovascular diseases, the second place in the structure of neurological morbidity since 2010 has been held by multiple sclerosis, the third place until 2013 was ranked by CNS inflammatory diseases. Since 2014 dorsopathies and lesions of nervous plexuses have been holding the third position. In 2013 inflammatory diseases of the central nervous system and dorsopathy reached almost the same values. The absolute increase in 10 years gradually lowered and was negative among cerebrovascular diseases. Indicators of the dynamic series among the incidence of multiple sclerosis and lesions of the nerve plexuses increased. The growth rate and recovery rate among the patients of the neurological department for the last ten years have been analyzed.